

## Arbetsmarknadsutskottets yttrande 2021/22:AU2y

### Uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen

---

#### Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 11 november 2021 yttra sig över iakttagelserna i promemorian Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen. Konstitutionsutskottets uppföljning behandlar de subsidiaritetsärenden som prövats av riksdagen under kalenderåret 2020. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Utskottet kommenterar i yttrandet konstitutionsutskottets iakttagelser när det gäller arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar.

Utskottet bedömer att utrymmet för nationella åtgärder på det arbetsrättsliga området har minskat de senaste åren till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU. Vidare konstaterar utskottet att av totalt åtta utlåtanden 2009–2020 har utskottet lämnat fem utlåtanden till kammaren bara under perioden 2018–2020.

# Utskottets överväganden

## Bakgrund

### *Inledning*

Konstitutionsutskottet ska enligt 7 kap. 8 § andra stycket riksdagsordningen (RO) följa tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i riksdagen och en gång om året meddela kammaren sina iakttagelser. Konstitutionsutskottet meddelar sina iakttagelser genom ett betänkande (KU5).

Uppföljningen 2021 behandlar de subsidiaritetsärenden som prövats i riksdagen under kalenderåret 2020. Även det samlade utfallet av tidigare subsidiaritetsprövningar uppmärksammas.

Konstitutionsutskottet beslutade den 16 september 2021 att ge övriga utskott tillfälle att senast den 11 november 2021 yttra sig över iakttagelserna i promemorian Konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen under 2020, daterad 2021-09-16.

Konstitutionsutskottet efterfrågar särskilt följande redogörelser och bedömningar:

1. En kommentar till det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar på olika politikområden under 2020 jämfört med 2019 samt sedan Lissabonfördragets ikraftträdande.
2. En samlad bedömning av i vilken utsträckning utrymmet för nationella åtgärder på olika politikområden inom utskottets beredningsområde minskat till följd av utkast till lagstiftningsakter från EU som subsidiaritetsprövats av utskottet sedan Lissabonfördraget trädde i kraft samt hur den sammantagna utvecklingen på olika politikområden förhåller sig till upprätthållandet av subsidiaritetsprincipen.
3. En kommentar till kommissionens motiveringar avseende subsidiaritetsprincipen.
4. Kommentarer om i vilken utsträckning utskottet använder sig av Ipex (Interparliamentary EU information exchange) och kontakter med riksdagens representant vid EU:s institutioner eller om utskottet haft några kontakter med sina motsvarigheter i andra nationella parlament för inhämtande och utlämnande av information.
5. Kommentarer till hur covid-19-pandemin har påverkat utskottets möjlighet att genomföra subsidiaritetsprövningarna vid undantag från åttaveckorsfristen.
6. Kommentarer i övrigt om hur utskottet anser att subsidiaritetsprövningarna fungerar och eventuella förslag eller önskemål till förbättringar.

### *Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar 2020*

Arbetsmarknadsutskottet genomförde tre subsidiaritetsprövningar under 2020. Prövningarna avsåg följande utkast till lagstiftningsakter:

- Ändrat förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska socialfonden plus (ESF+), COM(2020) 447.
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om ändring av direktiv 2004/37/EG om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener eller mutagena ämnen i arbetet, COM(2020) 571.
- Förslag till Europaparlamentets och rådets direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen, COM(2020) 682.

Utskottet ansåg att direktivförslaget om tillräckliga minimilöner stred mot subsidiaritetsprincipen (utl. 2020/21:AU6) medan övriga två förslag inte bedömdes strida mot subsidiaritetsprincipen.

### *Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar 2019*

Arbetsmarknadsutskottet genomförde två subsidiaritetsprövningar under 2019. Prövningarna avsåg följande utkast till lagstiftningsakter:

- Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om ändring av förordning (EU) nr 1309/2013 om Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter (2014–2020), COM(2019) 397.
- Förslag till Europaparlamentets och rådets beslut om ändring av beslut nr 573/2014/EU om ett utökat samarbete mellan de offentliga arbetsförmedlingarna, COM(2019) 620.

Utskottet ansåg inte att något av förslagen stred mot subsidiaritetsprincipen.

### *Arbetsmarknadsutskottets subsidiaritetsprövningar sedan 2009*

Arbetsmarknadsutskottet har under tiden den 1 december 2009–31 december 2020 prövat 35 utkast till lagstiftningsakter.

Arbetsmarknadsutskottet har lämnat totalt åtta utlåtanden med förslag till motiverade yttranden sedan Lissabonfördraget trädde i kraft, varav sju har lett till motiverade yttranden från riksdagen.

2011 lämnade utskottet två utlåtanden med förslag till motiverade yttranden och 2012 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande. 2017 lämnade utskottet på förslag av en minoritet ett utlåtande som inte ledde till något motiverat yttrande från riksdagen. 2018 lämnade utskottet tre utlåtanden med förslag till motiverade yttranden och 2020 lämnade utskottet ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande.

## Utskottets ställningstagande

Utskottet yttrade sig senast över iakttagelserna i konstitutionsutskottets uppföljning av riksdagens tillämpning av subsidiaritetsprincipen 2019 (2019/20:AU2y). Uppföljningen gällde genomförda subsidiaritetsprövningar under 2018 och tidigare. Utskottet konstaterade då att antalet motiverade yttranden i förhållande till antalet prövningar var relativt högt för arbetsmarknadsutskottet jämfört med andra utskott. Utskottet konstaterade även att utrymmet för nationella åtgärder på det arbetsrättsliga området, såväl lagstiftningsåtgärder som åtgärder av arbetsmarknadens parter, hade minskat som en konsekvens av två då nyligen antagna lagstiftningsakter.

Under 2020 lämnade utskottet ännu ett utlåtande med förslag till motiverat yttrande på det arbetsrättsliga området (utl. 2020/21:AU6). Utlåtandet rörde ett förslag till direktiv om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen, COM(2020) 682. Utskottet bedömer att detta direktiv, om det antas, kommer att leda till att utrymmet för nationella åtgärder på det arbetsrättsliga området minskar ytterligare.

I utlåtandet om tillräckliga minimilöner ifrågasatte utskottet inledningsvis den rättsliga grunden för förslaget och ansåg att EU saknade nödvändig kompetens att lagstifta på det aktuella området. Utskottet framhöll att en åtgärd på EU-nivå redan av detta skäl hade begränsade förutsättningar att på ett effektivt och träffsäkert sätt bidra till målet med åtgärden.

Utskottet övergick därefter till frågan om tillämpningen av subsidiaritetsprincipen i förslaget eftersom kommissionen i egenskap av förslagsställare genom en skrivelse till de nationella parlamenten hade satt igång subsidiaritetskontrollmekanismen. Utskottet ansåg att förslaget stred mot subsidiaritetsprincipen och framhöll att åtgärder som rör lönebildning bäst regleras på nationell nivå. Riksdagen beslutade i enlighet med utskottets förslag och lämnade ett motiverat yttrande till EU:s institutioner.

Det fanns ett stort intresse hos andra nationella parlament för riksdagens subsidiaritetsprövning av förslaget om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen. Då riksdagen genomförde prövningen relativt snabbt hade andra nationella parlament möjlighet att ta del av riksdagens motiverade yttrande i god tid innan tidsfristen för subsidiaritetsprövningarna löpte ut. Detta skedde framför allt genom att utlåtandet laddades upp i Ipex, men även genom kontakter med andra nationella parlament via riksdagens representant vid EU:s institutioner.

När det gäller det samlade utfallet av genomförda subsidiaritetsprövningar sedan 2009 kan utskottet konstatera att av de totalt sju utlåtanden som har lett till motiverade yttranden från riksdagen under perioden 2009–2020 lämnades tre under perioden 2009–2017 och fyra under perioden 2018–2020. Därutöver lämnade utskottet 2017 ett utlåtande där en minoritet föreslog ett motiverat yttrande. Av totalt åtta utlåtanden 2009–2020 har utskottet alltså lämnat fem utlåtanden bara under perioden 2018–2020. Därtill lämnade utskottet på begäran av en minoritet ett utlåtande våren 2021 om transparens i lönesättningen (utl. 2020/21:AU15). Utlåtandet ledde dock inte till ett motiverat

yttrande från riksdagen. Sistnämnda subsidiaritetsprövning ingår inte i årets uppföljning men förstärker enligt utskottet bilden av att antalet utlåtanden från utskottet har ökat.

Utskottet vill avslutningsvis understryka vikten av att EU respekterar medlemsstaternas nationella kompetens på det arbetsmarknadspolitiska området och kommer även fortsättningsvis att noga granska lagstiftningsinitiativ från EU och aktivt verka för att den svenska arbetsmarknadsmodellen värnas inom EU-samarbetet.

Stockholm den 19 oktober 2021

På arbetsmarknadsutskottets vägnar

*Roger Haddad*

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Roger Haddad (L), Mats Green (M), Patrik Björck (S), Saila Quicklund (M), Helén Pettersson (S), Ali Esbati (V), Josefin Malmqvist (M), Johan Andersson (S), Michael Anefur (KD), Serkan Köse (S), Ann-Christine From Utterstedt (SD), Leila Ali-Elmi (MP), Malin Danielsson (L), Marianne Fundahn (S), Helena Vilhelmsson (C), Angelika Bengtsson (SD) och Christina Tapper Östberg (SD).